

Maria Letona

*Leintz Gatzaga,
Gipuzkoa (1938)*

Aurkibidea

Biografia

Eskoriatzako Marin auzoan jaio zen 1938an, Gerra Zibilaren urte ilunetan. Leintz-Gatzagako Intxulintxa baserrira ezkondu zen, eta oso gertutik ezagutu zuen kooperatiben mugimendua besteak beste.

Zintak

LEI-012

• **Proiektua:** Deba Eskualdeko Ahotsak - Leintz Gatzaga

- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data:** 2006-07-07
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Alberdi Bilbao, Itziar

Pasarteak

1. Aurrerakuntzak baserri munduan

- **Erref:** LEI-012/001
- **Iraupena:** 0:05:20. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:05:20

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Don Valentín Zamora. Baserri munduan aurrerakuntza batzuk sartzea nahi izan zituen. Seguruak baserrian. Don Cruz Abarrategi buru zela, auzo desberdinetako baserritarrak batu eta seguru bat jarri zuen. Suaroa. Agrariako segurua. Fraisoro. Ermandadeak nola funtzionatzen zuten.

2. Baserri inguruan eman diren aurrerapenak azkenengo hamarkadetan

- **Erref:** LEI-012/002
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:05:20. **Bukatu:** 00:07:10

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Don Cruz Abarrategi, Bolibarko abadea. Baserri munduan aurrerapen asko bultzatu ditu: telefonoak auzoetan... Lehenago telefonoa Estazioan zegoen bakarrik.

3. Apotzaga auzoko abadeak auzoaren alde egindakoak

- **Erref:** LEI-012/003
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:07:10. **Bukatu:** 00:09:00

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Don Anastasio Otadui, Apotzaga auzoan abade egondakoak ere gauza asko egin zituen auzoaren alde: eliza konpondu; kanposantua... Maringo bidean zegoen gurutzea, Apotzagako kanposantuan jarri zuen.

4. Marin auzoa: trenbidearen garrantzia; irakaslearen eragina

- **Erref:** LEI-012/004
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:09:00. **Bukatu:** 00:12:10

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Zabale baserrian jaiotakoa (Marin auzoan), 1938an. Marin auzoa nolakoa zen. Eliza, eskola, abade-etxea, trenak. Trenak izan zuen garrantzia Marin auzoan. Oso irakasle ona izan zuen, Conchita Medrano. Eragin handia izan zuen auzoko bizimoduan. 12 urtetan egon zen bertan.

5. Auzo-eskolako irakaslea eta hezkuntza

- **Erref:** LEI-012/005
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:12:10. **Bukatu:** 00:13:30

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Eskolan euskaraz hitz egitea debekatuta zegoen gerra osteko urteetan, baina maistrak ez zien sekula ezer esan gai horren inguruan. Conchita Medrano irakaslearen inguruko gogoetak.</p>

6. Irakasleak umeei erakutsi zizkien giza-balioak

- **Erref:** LEI-012/006
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:13:30. **Bukatu:** 00:15:35

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Conchita Medrano irakasleak transmititu zizkien baloreak... Kultura, irakurzaletasuna... Emakumearen papera etxean, gizartean.

7. Emakumea lan-munduan parte-hartzeko saiakerak; Auzolagun

- **Erref:** LEI-012/007
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:15:35. **Bukatu:** 00:17:50

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

<p>Ezkondutegian aukera ugari izan zituen etxetik kanpo lanera irteteko. Garai batean gainera, nahiko erraza zen zerbituetan ekitea. Arrasaten Auzolagun sortu zeneko kontuak. Emakume ezkonduen mentalitatea. Don Jose Maria Arizmendiarrizaren ikuspegia emakumea eta lanaren inguruan.</p>

8. Auzolagunen filosofia hasierako urteetan

- **Erref:** LEI-012/008
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:17:50. **Bukatu:** 00:19:00

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Auzolagunen sorrera, kooperatiben harira. Don Jose María Arizmendiarrizaren nahia, emakumea lan-munduan txertatzea zen.

9. Auzolagunen sorrera; garai oso interesgarria

- **Erref:** LEI-012/009
- **Iraupena:** 0:05:00. **Hasi:** 00:19:00. **Bukatu:** 00:24:00

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Auzolagunen sorreraren inguruko hainbat azalpen. Ikastolak, apaizak, kooperatibak...garai oso interesgarria; gauzak egiteko gogo handia. Siadeco-k inkesta bat egin zuen gizartean Auzolagunen beharra zegoen edo ez jakiteko. Auzolagun nola sortu zen; inguruan sortzen zen sarea.

10. Emakumearen egoera lan-munduan; kooperatiben araudia

- **Erref:** LEI-012/011
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:25:00. **Bukatu:** 00:27:10

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Auzolagunen sartu eta inguruan sortzen den sarea. Emakumearen egora lan-munduan. Garai batean, kooperatibatan lanean zeuden emakumeak ezkondu ondoren bertatik irten egin behar ziren, legez, eta errealitate horri irtenbide bat aurkitzeko sortu zen Auzolagun.

11. Marin auzoak zuen bizitasuna; azken urteootako aldaketak

- **Erref:** LEI-012/013
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:27:50. **Bukatu:** 00:29:20

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Marin auzoa nolakoa zen. Eskolan, neska-mutilak denak elkarrekin, eta adin desberdinetako umeak gainera. Azken urteotan ez dago eskolarik. Auzoak bizitasun ugari galdu du.

12. Umetako ibilerak; eskola kontuak

- **Erref:** LEI-012/015
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:31:05. **Bukatu:** 00:33:25

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

<p>Eskolan zer ikasten zuten. Umetako ibilerak.</p>

13. Abadeek izan zuten garrantzia auzoaren egituraketan

- **Erref:** LEI-012/017
- **Iraupena:** 0:05:10. **Hasi:** 00:36:50. **Bukatu:** 00:42:00

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

<p>Dotrinaren inguruko kontuak. Ondo ikastea derrigorrezkoa izaten zen jaunartzea egiteko. Nobenak... Elizaren funtzioa, bere ikuspegitik, jendea elkartzea izaten zen. Antzerkiak egiten zituzten. Don Ram´n Uribeetxeberria; Valent´n Zamora.</p>

14. Trenbidearen garrantzia auzoaren garapenerako; kanpai desberdinen esanahia

- **Erref:** LEI-012/021
- **Iraupena:** 0:05:00. **Hasi:** 00:49:20. **Bukatu:** 00:54:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:

<p>Trenbidearen garrantzia auzoan. Merkantziak eramaten zituen trenak, eta trena kargatzen auzokoak ibiltzen ziren (egurra...). Intxaur-arbola handi bat kargatu zeneko eguna ondo gogoratzen du; bederatzi idi-pare behar izan ziren enborra trenean kargatzeko. Auzolanean egiteko edo auzoa biltzeko, kanpai berezi bat jotzen zen. Kanpai klase desberdinak.</p>

15. Gasteizko feriara produktuak saltzera; baserriko neska gazteen lan-aukerak

- **Erref:** LEI-012/022
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:54:20. **Bukatu:** 00:56:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Eskola urteak amaitzen zirenean, emakumearen irteera zein izaten zen. Gasteizera feriara joaten ziren gaztainak eta abar saltzera.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com